

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าร่วมโปรแกรม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านป่อวิน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 61 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านป่อวิน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ที่สมัครเข้าร่วมโปรแกรมด้วยความสมัครใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหากฎหมาย วิธีการสอน และการสร้างโปรแกรม

2. สร้างโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย โดยกำหนด เป้าหมายของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วม โปรแกรม การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกฎหมายตามแนวคิด ของกาเย่ และสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กำหนดเกณฑ์การประเมิน

3. ทดลองใช้โปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายกับตัวอย่าง ประชากร

4. ประเมินผลโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย โดยการ เปรียบเทียบคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายหลังการทดลองกับ เกณฑ์ การประเมินที่กำหนดคือ นักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยการหาค่า t -test และการหาค่าร้อยละของแบบสอบถามความ คิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมที่จัดขึ้นโดยกำหนด เกณฑ์ เกี่ยวกับความคิดเห็น ตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป

5. ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล โปรแกรมมาพิจารณาแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกฎหมาย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.88

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม เกี่ยวกับความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ ค่า 3 ระดับ มาก ปานกลาง น้อย และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ได้โปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย, ลักษณะของโปรแกรม, นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย, เนื้อหากฎหมายเกี่ยวกับเด็ก, หลักการจัดกิจกรรมการสอนกฎหมาย, แผนการสอนกฎหมายจำนวน 19 แผน, การประเมินผลโปรแกรม

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า

2.1 หลังการทดลองคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยในการเรียนกฎหมายของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 หลังการเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนร้อยละ 96.66 เห็นว่า เนื้อหากฎหมายที่จัดให้เรียนมีความน่าสนใจมาก และร้อยละ 80 เห็นว่าเนื้อหาที่จัดให้เรียนมีความยากในระดับปานกลาง ส่วนผลที่ได้รับนักเรียนร้อยละ 83.33 เห็นว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เรียนในระดับมาก และร้อยละ 90 เห็นว่าการจัดโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจัดได้เหมาะสมแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายของนักเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยทางการเรียนกฎหมายของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการนำแนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนกฎหมายและระบบการสอนตามแนวคิดของกาเยมาใช้อันประกอบด้วยเหตุการณ์การสอน 9 เหตุการณ์ซึ่งกาเยได้จัดวางรูปแบบการสอน

ไว้อย่างเป็นระบบ มีความยืดหยุ่นสูง สามารถเลือกใช้เทคนิคการสอนได้หลายวิธี ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้มาอภิปราย ดังนี้

การใช้ เหตุการณ์การสอนแต่ละ เหตุการณ์ที่เป็นส่วนประกอบของแนวการสอนของกาเย ในการพัฒนาโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ผู้วิจัย เน้นการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านข้อเท็จจริง และทักษะเชาวน์ปัญญาของผู้เรียนโดยใช้แนวการสอนของกาเยซึ่งประกอบด้วย เหตุการณ์การสอน 9 เหตุการณ์ คือ การสร้างความสนใจ การแจ้งจุดประสงค์ การทบทวนประสบการณ์เดิม การเสนอสิ่งเร้า การให้แนวทางในการเรียนรู้ การก่อให้เกิดพฤติกรรม (การปฏิบัติ) การให้ข้อมูลป้อนกลับ การประเมินผลการปฏิบัติ การส่งเสริมความคงทนและถ่ายโอนการเรียนรู้ ซึ่ง เหตุการณ์การสอนแต่ละ เหตุการณ์จะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้การสอนบรรลุ เป้าหมายและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การนำแนวการสอนของกาเยมาใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกฎหมายย่อมจะทำให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคม ฉัยยากุล (2524) สนองชาติ เศรษฐศิริโรจน์ (2524) ที่ได้ทำการวิจัยโดยใช้สิ่งเร้า เพื่อสร้างความสนใจแก่กลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และจากการวิจัยของ วีระ ก้อนแก้ว (2523) และมนตรี เมธาวิณีจ (2524) ซึ่งได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และจากการวิจัยของ อัลเฟรด เบิร์ต เวบบ์ (Alfred Bert webb, 1972) พบว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มีผลในด้านดีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเป็นอย่างมาก จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่พบว่า การให้ความสำคัญกับ เหตุการณ์การสอน เหตุการณ์

ใด เหตุการณ์หนึ่ง จะทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดีกว่า การสอนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับ เหตุการณ์การสอนใด ๆ เลย

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการสอนตามแนวคิดของกาเย่นั้นเป็นการสอนที่มีการวางรูปแบบอย่างเป็นระบบระเบียบ มีความยืดหยุ่นสูง ครูสามารถเลือกใช้เทคนิคการสอนและสื่อได้หลากหลาย ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกฎหมายให้แก่ักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมตามแนวคิดของกาเยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดในการสอนกฎหมายเข้ามาใช้ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ เกม กรณีตัวอย่าง และการนำเหตุการณ์จากประสบการณ์ในชีวิตของนักเรียนมาสัมพันธ์กับบทเรียน จากการสังเกตพบว่านักเรียนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนที่ได้จากหนังสือพิมพ์ จากประสบการณ์ในชีวิตของนักเรียน หรือจากสื่อที่เป็นเรื่องจริงที่เขียนขึ้นในลักษณะการ์ตูน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนให้ความสนใจกับเรื่องที่เรียนซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยนักเรียนจะมีคำถามที่สงสัยมาอภิปรายซักถามในระหว่างเรียน เช่น "ทำไมกฎหมายจึงลงโทษคนที่ขายสุราให้แก่เด็ก แต่ไม่ลงโทษคนที่ใช้ให้เด็กไปซื้อสุรา" ซึ่งการที่นักเรียนได้ซักถามประเด็นที่สงสัยเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน จะทำให้เกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน นอกจากนี้การนำเหตุการณ์ที่เป็นประสบการณ์ของนักเรียนมาสัมพันธ์กับบทเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนจะนำปัญหาที่ตนพบเห็นมาเสนอด้วยความกระตือรือร้น ทำให้ได้ข้อมูลมาใช้ประกอบเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรม จึงพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้คือ เนื้อหากฎหมายที่จัดให้เรียนมีความน่าสนใจในระดับมากมีความยากอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านผลที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียน

ส่วนใหญ่คิดว่าได้รับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายที่ เรียนในระดับมาก ส่วนการนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจและเห็นประโยชน์ของโปรแกรมที่จัดขึ้นนอกจากนี้ แสดงให้เห็นว่าในที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาเจตคติในการเรียนกฎหมายซึ่งเป็นผลจากการเข้าร่วมโปรแกรมประการหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกฎหมายสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิจัย

จากการทดลองนำโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายไปใช้สอนแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพบข้อสังเกต ดังนี้

1. จากการทดลองใช้โปรแกรม ผู้วิจัยพบว่า การสอนในครั้งแรก ๆ นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนที่ต้องแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง โดยที่ครูเป็นเพียงผู้ให้แนวทางในการเรียนรู้เท่านั้น เนื่องจากเคยเรียนด้วยวิธีที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นการสอนที่ไม่ได้ฝึกให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองทำให้การจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมในช่วงแรก ๆ ล่าช้าไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลส่วนนี้มาปรับปรุงโปรแกรมโดยเพิ่มแผนการปฐมนิเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนแก่นักเรียน ได้แก่ การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย การค้นคว้า การนำเสนอรายงาน ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

อย่างไรก็ตาม การขาดทักษะในการทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การนำเสนอรายงาน น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ให้

เห็นว่านักเรียนยังไม่ได้รับการฝึกให้เรียนรู้ด้วยวิธีการทำงานร่วมกับ เป็นกลุ่ม การอภิปราย การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เท่าที่ควรจึงทำให้นักเรียนไม่ เกิดคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ คิด เป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้

2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสถกเถียง ปัญหากัน ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออกถึงการเป็นผู้นำผู้ตาม มีบางคน ที่แสดงความเฉยเมย ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้อาจ เนื่องจากผู้เรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้กิจกรรมการเรียน การสอนดำเนินไปด้วยดี ทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ก่อนการเข้า ร่วมโปรแกรมครูควรฝึกทักษะด้านการทำงานกลุ่มให้แก่ นักเรียน เพื่อเตรียม ความพร้อมในการเรียน ดังที่ได้เสนอแนะไว้ในข้อที่ 1

3. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างทั่วถึง เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไข ซึ่งจะทำได้คำตอบที่แตกต่างกันไปหลากหลายความคิด ซึ่งเป็นการส่งเสริม ให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

4. ความสนใจในเรื่องที่เรียน และความเอาใจใส่ในการร่วม กิจกรรม ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นกันเอง ชมเชยให้ กำลังใจนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และที่เสนอแนวคิดที่แปลกใหม่ในการ แก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นการเสริมแรงและสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การนำเกม การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง มาใช้ประกอบการสอนผู้วิจัยพบว่า นักเรียนให้ความสนใจในการประกอบ กิจกรรมมากไม่เบื่อหน่าย ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายไปใช้

จากการสร้างโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และการนำไปทดลองใช้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยนำวิธีการสอนตามแนวคิดของกาเย่มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือ ต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เมื่อพิจารณารูปแบบการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของกาเย่ พบว่ามีการวางรูปแบบการสอนไว้อย่างเป็นระบบมีลำดับขั้นตอนชัดเจน เป็นระบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้แนะนำและให้แนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนมากโดยจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทุกคาบเรียน สำหรับข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ครูผู้สอนสามารถนำ โปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องได้
2. เนื้อเรื่องและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดไว้ในโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย จากการทดลองผู้วิจัยเห็นว่า การนำโปรแกรมไปใช้สามารถใช้เวลามากขึ้นตามความเหมาะสมได้
3. เนื่องจากกฎหมายเป็นเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ครูผู้สอนควรให้ความสนใจติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อที่จะได้นำมาสอนแก่นักเรียนให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย
4. จากการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของกาเย่ที่ใช้ในโปรแกรมนั้น ผู้สอนควรทำความเข้าใจวิธีสอนแต่ละแบบให้ดี และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนแต่ละเรื่อง

5. ผู้สอนควรศึกษาและ เรียนรู้วิธีการทำสื่อการสอนทุกประเภทให้มาก และต้องรู้จักเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน เพราะต้องนำมาใช้ ได้รับความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจในการเรียนทุกคาบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านกฎหมายของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาว่ามีความรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาวิธีการส่งเสริมความรู้ทางกฎหมายให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และ เจตคติทางด้านกฎหมายของนักเรียนในระดับประถมศึกษา